

50 jaar werk in het Waasland: Bandinhoudsfiche

2009

Interview met Albert Meul door Hugo De Looze

25 maart 2009

Tijd	Thema's
00:21	Gezinssituatie: vader en betrokkene werkten in steenbakkerij Van der Peyl/Van Der Steichel
01:20	Seizoenwerk vanaf maart behalve voor wie aan en rond oven werkte
01:50	Metser was negende man die steen vastpakte
02:00	Productieproces: winnen van klei in 2 putten in Sint-Gillis
03:30	Klei steken in put en ophalen met "baggermolen"
05:30	Ophalen klei uit 11 meter diepe put
06:01	Productieproces: klei in machine ("molen" die er pap van maakt)
08:00	Productieproces: klei uit machine "in de bank geduwd" tot soort worst waaruit men de stenen sneed
08:43	Productieproces: natte stenen op wagens laden en naar loodsen brengen
09:05	Productieproces: "gammers" zetten stenen in droogloodsen
10:10	Tot en met hier is productieproces seizoenarbeid. Mag niet vriezen, namelijk nat gedeelte van het productieproces
10:34	Ook vrouwelijke "gammers"
10:58	Afsnijden steen uit "worst"
11:45	Nog iets over "gammers"
11:55	Steen droogt minstens drie weken in loodsen
12:15	Productieproces: "ovenmannen" laden stenen op in droogloodsen en inzetters zetten ze in de oven

Rek. 091-0007009-54
BTW BE 0206.460.639

Lamstraat 113
9100 Sint-Niklaas

erfgoedcel@interwaas.be
www.erfgoedcelwaasland.be

T 03 500 47 55

De Erfgoedcel Waasland maakt deel uit van het intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas (Interwaas) en wordt ondersteund door de Vlaamse overheid en de steden en gemeenten Beveren, Kruikeke, Lokeren, Moerbeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse, Waasmunster en Zwijndrecht.

12:50	Wijze opstapelen steen door “gammers”
13:55	Bij ovenmannen onderscheidde men inzetters, uitzetters, afzetters, tegenladers
13:50	Vuur brandt slechts in deel van de oven
17:10	Steenbakken zelf
17:55	Maar één ongeval gekend, nl. in put. Dodelijk ongeval doordat men rem vergat op naar beneden gaande wagen om klei op te laden
20:31	Gebakken steen uit oven nemen. Wegvoeren met kruitwagens. Nieuwe kruitwagens verlichtten het werk
22:44	Steen werd op “kaai” afgezet, of rechtstreeks op auto of boerenkar
23:22	Aantal werknemers in steenbakkerij Van der Peyl/Van Der Steichel
24:00	Bureau: één man
24:10	Wijze van betalen. Verschillend in functie van job en aantal gebakken stenen
25:40	Betrokkene werkte vanaf 1937 in steenbakkerij, in 1939 ovenman dankzij mobilisatie andere ovenmannen. Na WO II even in zagerij gewerkt en vanaf 1946 terug in steenbakkerij actief tot brugpensioen in 1981

Verderzetting van het gesprek na onderbreking, ook op 25 maart 2009

Tijd	Thema's
00:06	Onderlinge verhouding tussen werknemers
00:37	Werkuren
01:33	Jaren 1960: (vrouwelijke) “gammers” uit Steendorp tewerkgesteld
03:01	Metser was negende man die steen vastpakte. Opsomming. Nu, door automatisatie, eerste man die steen aanraakt
04:52	Soorten stenen die men bakte
05:51	Vergelijking Van der Peyl/Van Der Steichel met andere steenbakkerijen in de streek

06:17	Put 11 meter diep. "Straffe" klei in 't Hol
07:16	Vakbondsactie voor vijfdagenweek. 40 i.p.v. 48 uur werken. Alleen op zaterdag staking, gedurende een viertal weken
08:36	Met fiets naar het werk op de steenbakkerij
08:47	Gezinssituatie: vrouw werkte in brei; wat boeren bij schoonouders en ouders. Zo eten in oorlogsjaren
11:16	Gezinssituatie: relatie tot het werk
11:30	Toezicht op werk in steenbakkerij door meestergast
11:59	Zwaarste werk in oven door de warmte
12:16	Vrouwen bij "gammers"
12:51	Vriendschappen overgehouden aan het werk
13:00	Maar één discussie op werk, nl. stenen niet goed in de oven gezet
14:00	Geen speciale voorvallen tenzij dodelijk ongeval
14:20	School bezocht o.l.v. meester De Ridder de steenbakkerij. Meester sprak over "poot-aarde" i.p.v. "potaarde"
15:10	Steenbakkerij is in 1980 gestopt. Betrokkene was toen 56 jaar. Sidmar vulde put op. Won om opslagcapaciteit te vergroten tot 2006 klei uit de put. Die klei werd naar Steendorp gevoerd om daar gebakken te worden
18:24	Er blijft nu niets meer over van de steenbakkerij. Woningen en bosopslag. Weldra golf-terrein?
19:35	Verloning: ovenmannen verdienden iets meer dan metsersdiener maar minder dan een stielman
20:24	Terugblik op zijn werk: "er waren betere stielen". Camion waar betrokkene zijn vader mee reed, deed hem beslissing om in de steenbakkerij te gaan werken
21:12	Nieuwsgierige bediende mat met thermometer de temperatuur in de oven
22:20	Ovenwerk lag stil in het weekend. Stokers aanwezig tijdens weekend toen men met kolen stookte. Was niet meer nodig nadat men op mazout overschakelde. Familie Van Der Steichel hield dan oogje in het zeil
23:42	Voor veel mensen was tewerkstelling seizoenwerk

24:33	Klei werd van helling naar beneden getrokken, zoals in Stekene. Scheerders trok klei omhoog.

Ter informatie:

1. De Hoop (Terneuzen, van der Peijl) was in de Nieuwstraat in Sint-Gillis gevestigd.
2. Andere steenbakkerij (De Bock, kleinere met klampoven) was in de Kattestraat in Sint-Gillis gevestigd, waar nu het containerpark is.
3. Voordien waren er (van horen vertellen) twee kleine steenbakkerijen met klampovens in Sint-Gillis.